

Márton Evelin

Papírszív

BOOKART, 2012

A könyv megjelenését a *Communitas Alapítvány* támogatta

Szerkesztette
Demény Péter

A borítót *Kovács István* készítette.

ISBN 978-606-8351-25-4

© Márton Evelin, 2012
© Bookart Kiadó, 2012

1. *Soul connection*

A lejártszóban napok óta Astrud Gilberto&Stan Getz-féle Corcovado ment, ismétlőre téve. Sztása időnként rákattant egy-egy dallamra. A *Corcovado* szenvtelen mészárosként hasogatta a tudatát. Astrud hangjából minden ismétlésnél új, addig még nem hallott részletek bukkantak elő, amelyek aztán a lélekben formát és sűrűséget cseréltek.

A hátán feküdt, hagyva, hogy a teste ólomnehezékké változzon, beszippantsa a föld, és addig szorítsa a fejét, míg már nem is érzi, hogy ez a test, amelyben lakik, hozzá tartozik. A fül maradt az egyetlen kapocs test és tudat között. Míg a test eszeveszetten harcolt az életért, a tudat hagyta, hogy elborítsa ez a halálízű kocsónyás anyag. Nem ellenkezett. Nem kereste sem a választ, sem a kérdést. Csak a Corcovado folyt, megállíthatatlanul, és felpiszkálta a lélekben felgyülemlett iszapot.

A hangok néha képekké alakultak, és lassan összeálltak egy szélső rendező abszurd filmdrámájává, amelyben minden groteszk, de mégis hihető.

Sztása éppen utálta önmagát. Gyakran keveredett ebbe a zsákutcába. Azt remélte, addig feszegeti az önutálat határait, míg talál egy kis rést, ami a szeretet felé vezet.

A test belesimult a maga vájta gödörbe. A szorosan lezárt szemhéjak mögött megkezdődött a vetítés. Sztása egy csatakosra izadt ló sörényébe kapaszkodott, miközben a szél szavakat mormolt egy rég elfelejtett nyelven, amely leginkább álmában jut eszébe. Szemben vele, egy másik lovon szomorú arcú ember ült, aki kérdő tekintettel nézett rá. Sztása megpróbálta kinyújtani a kezét felé, mintha az érintéssel együtt valami válasz is érkezhetne, de az ember szomorúan ingatta a fejét, és csak hátrált a lóval, míg bele nem zuhant a háta mögötti szakadékba. Ő utánaugratott,

de a meredek partról a mélybe tekintve már csak egy körbe-körbe forgó emberi testet látott, egyre kisebb és kisebbé változott. A fülében a szél szavai elhalkultak, majd újra felerősödtek, és szívet tépő férfisírássá változtak. Sokféle sírást hallott már, de ebbe minden bele volt sűrítve, mint egy varázskockába. Kérdések, válaszok, amelyeket az apja éveken keresztül nem önthetett szavakba.

A Corcovado ment akkor is, amikor valahol a Szentháromság városának határában az autó megcsúszott a vizes aszfalton, és pörgött, mintha soha nem akarna megállni. Aztán csak egy hatalmas csattanás hallatszott, és a sofőrülésen ülő asszony torokból a hangosan bugyborékoló vér. A nő görcsösen igyekezett mondani valamit, ő pedig elkerekedett szemmel nézte, hogy rohan ki az élet ebből az asszonyból, akit hirtelen fel sem ismert.

Sztása ösztönösen menekült az összeroncsolódott autóból. Ezt a menekülést utólag, amikor valamelyest összerakódtak az emlékek puzzle-darabkáik, nyers kegyetlenségnek érezte, és ez az érzés hamarosan gyógyíthatatlan büntudattá alakult. Az anyját már nem volt, ahol keresse. A Recoletában csak egy aprócska kereszt maradt, rajta egy név, két helységnév és évszámok: Kerezsi Anna, Cluj-Napoca – Buenos Aires, 1950–1983. Ezek szerint az anyja valamikor visszavette a lánykori nevét.

– Ana Kereszi – betűzte fennhangon a mentős, és a kislány szemébe nézett. A gyermek nem reagált, nem hallotta, hogy beszélnek hozzá, azt sem érezte, hogy a vénájába döfnek egy tűt, álomtalan álomba süppedt.

Az anyjából csak egy barna bőrtáska maradt. Benne rúzs, szemceruza, egy apró kés és egy notesz, kódokkal, betűrejtvényekkel és illatokkal. Egy hamis útlevelel, az útleveleképen egy mosolygó fiatal nő, kicsit összehúzott szemmel. Mindez valószerűtlen volt. Sztása nem is ment ki a temetőbe, csak egyszer, akkor is inkább vitték, a szabad akaratra semmi köze nem volt ehhez a látogatáshoz, de újdonsült gyámjai úgy gondolták, hogy ez a morbid séta segít majd lezárni egy soha le nem zárható történetet. A sír-

felirat mégis elevenen élt az agyában, ennyi maradt, ami Buenos Aireshez köthette, egy hant és az alatta lassan porrá váló csontok. Csontok, amelyeknek semmi közük ahhoz a hús-vér jelenséghez, aki az anyja volt, és akinek a vonásai nem öröklődtek át az ő arcára. A kórházban órákig bámulta magát a tükörben, grimaszokat vágva, annak a másik arcnak legalább egy szeletkáját keresve, de nem talált semmit. Az arc, amely visszanézett rá a tükörből, idegen volt, szertefoszló, gúnyos és idegesítően élő.

A vizsgálatok során nem emlegette az anyját, hiába kérdezték, nem válaszolt a vele kapcsolatos kérdésekre. Azt is az a Soledad nevű nővér nyomozta ki, akire utóbb rábízták, hogy aki mellett megtalálták, az a nő az anyja volt. A kórlapján ennek ellenére az eredeti bejegyzés maradt, miszerint hivatalos okmányokkal nem rendelkező árva. A nővér aztán elmesélte neki, hogy az anyjáért Bahía Blancából jött el egy férfi, ő szerezte a sírhelyet a Recoletában, és ő is temettette el. Míg a nővér ezeket szaggattottan és a magyar szavakat kínosan keresve előadta, a kislány szenvtelenül fixírozta a plafon repedéseit, és semmi jelét nem adta annak, hogy a közlés megérintené, vagy a szavak egyáltalán eljutnak a tudatáig.

Az orvos azt suttogetta a megrökönyödött nővérnek, hogy a gyerekek, de általában az ilyen méretű megrázkódtatást szenvedett ember agya így védekezik: törli a fájó emlékeket.

Ez nem volt teljesen igaz, Sztása tulajdonképpen csak az anyja arcát nem látta, és valahogy ehhez az archoz kapcsolódott minden. Az illatára, az érintésekre, a közösen megélt élményekre nagyon is jól emlékezett, csak éppen a szavak nem akartak engedelmeskedni neki. A rehabilitáció során ez okozta a legtöbb problémát, hogy nem hajlandó beszélni. Kezelőorvosa, aki akkor éjjel a mentőről átvette a félig holt gyereket, végig kitartott mellette, és minden általa ismert módszert bevetett, hogy amennyire tőle telik, helyrehozza őt. A kislány fejében minden megvolt, csak az előhívás működött fondorlatosan, irányíthatatlanul.

Az orvos nem hitt a csodákban, de tudta, hogy itt mégis valami olyasmire lesz szükség, mert arra semmi esély nem volt, hogy

egy apátlan-anyátlan árvát egy szakavatottabb kórház átvegyen. Az volt a legvalószínűbb, hogy ha ő lemond róla, a gyereket ebben az állapotban bedobják egy állami árvaházba, ahol vagy helyrejön magától, vagy idiótaként kezelik. Ezért hát kitarzott mellette, habár határozottan érezte, hogy ez az eset valami miatt meghaladja az ő képességeit.

A kórházban töltött hónapok alatt, de azután is, az anyja hangját gyakran hallani vélte. A hang mintha a kolozsvári ház konyhájának az ajtajából harsant volna: – Hool vagy? Gyeree! Vacsoraa!

A Házra is emlékezett, a két bejárat közül a „hivatalosabbra”, ahol ők jártak be az anyjával, látta a kilométeresnek tűnő folyosót, ahol az úszóedzések után a nagyanyja egy sűrű fogú fésűvel fésülte a haját, hogy az esetlegesen felszedett tetvek kihulljanak. Néha úgy érezte, hogy a kórházi ágy, amelyben fekszik, az a kád, amelyben az első úszóleckét vette, s ha erősen koncentrált, akkor megjelent a fürdőszoba párás tükreből visszakacsintó nagypapa is, aki gyors mozdulatokkal pamacsolta fel a borotvahabot az arcára. Csak erősen össze kellett szorítsa a szemét, és valamiért az ökleit is. És egy pillanat alatt életre kelt minden: a Miklós-napok izgalma, a nagyanyja tűkkel feltűzött kontya, az, ahogyan egyszer egy egész készlet tányért darabokra tört, de a nagyapja még is elment valahova, bocsánatkérően mosolyogva.

Buenos Airesben dühöngeni kezdett a nyár, izzottak a kórterem falai. Az orvos ostyás fagylaltot hozott, leült a székre, és csak nézte, ahogy a gyermek mohón falja a jeges édességet. A fagylaltnak Szamos-hozta télszaga volt. Sztása behunyta a szemét, és a langyos morajlásban lassan hallani vélte, ahogy az utcai szobában pattogni kezd a tűz. Kesernyész füstszagot nyalt a következő adag fagylalttal, aztán megérezte a körtefa illatát, az almafáét, amin a hintája lógott, s amely alatt a homokban ott rejtőzött a pillangó-temető.

A kórterem ajtaja kicsit megnyikordult, belépett Soledad. Az orvos fellélegzett, és maga alá húzta hosszú lábait. Soledad mellé ült, aztán egy papírlapot nyomott a kezébe.

– Szervusz kisz-lanj. Medzsmondod nekem a neved? – betűzte az orvos a papírról a szöveget.

Sztása egy pillanatra érdeklődve nézett az orvosra. Már régen megmondta a nevét, és tudatta vele, hogy érti, mit kérdez tőle, csak éppen válaszolni nem akar. A fagylalt elolvadt a kezében. A ragacsos cseppeket zavartan szétmázolta a térdén. Az ablakon túl egy ismeretlen város nyüzsgött, éppen politikai hatalomváltás zajlott, mindenki izgatottabb volt a kelleténél, és Sztásának valamiért Hieronymus Bosch *Pokol* című festménye jutott eszébe. A Bosch albumot két évvel korábban kapta az anyja, de bele sem nézett, irtózott minden irtózatostól. A gyermek nem rettent meg a képektől. Ő ennél sokkal vadabbakat álmodott már akkor is. Buenos Airesről régebben, amikor még szó sem volt róla, hogy ideköltöznek, azt gondolta, hogy néhány házból áll, egy nagyon magas hegy tetején, ahonnan kiválóan lehet látni az óceánt, s távolabbi kis falvakat is. Ehhez képest a kórházon túli épületrengetegben és útlabirintusban feltartóztatlanul hemzsegett az emberiség.

Az orvos megismételte a mondatot, Soledad pedig bátorítón mosolygott rá. A szeme azt mondta:

– Válaszolj szépen, látod, ő itt talán az első férfi, aki szenved érted.

Sztása nem nézett többet az ápolónő szemébe.

– Szervusz – mondta fakó hangon, és felkuporodott az ágyba. Mire az orvos odalépett mellé, már a fal felé fordította az arcát, és nem mozdult többet. Újra eszébe jutottak a homokozóba elásott pillangók. A kis gyufásskatulyákra azóta beton ömlött, kavics, minden összekeveredett, ami felül volt, alulra került, és fordítva. A fák a koronájukat a földbe rejtik, és a gyökereiket nyújtogatják segélykérően az ég felé. A csillámporos szárnyakról azóta lekopott a festék, iszapszínű lett minden, barátságos udvarok helyén sietve épített, sivár betonkockákban zavart emberek, négy lépés faltól-falig, azon túl csak a korlát nélküli erkély, az erkélyről pedig egy idegen templom tornya látszik, rajta félrecsúszott cserepek. Kitépett fák helyén sebtében kilöttyintett beton, benne téglá

és zöld üvegtörmelék, csenevész akácfák alatt kendős nénikék ölbe ejtett kézzel ülnek, és nem gondolnak semmire, a házra főleg nem. Sztása úgy kerengett a betonkockák és a kendős nénikék között, mint azok a hirtelen elárvult házőrző kutyák, akik gazda és őrizendő ház nélkül maradtak egyik napról a másikra. Néha hazavitt közülük egyet-egyet.

Már akkor is túl lassan emésztett a lelke. Körülötte mindenki padlón volt, az anyja, aki akkor már végérvényesen eldöntötte a kitelepülést, a nagyanyja, aki mindig lelki beteg lett attól, ha nem tudta kiszámítani a következő lépést, márpedig most lehetetlen volt kiszámolni, és a nagyapja, aki ezt a házat a saját kezével építette, és most végig kellett nézze, hogyan verik szét. Csak ő volt derűs egyedül, a felnőttek nem is értették ezt az érzéketlenséget, aztán évekkel később, amikor átalakult és kiobbant az elszedett traumák salakja, azt nem értették, mi baja. Igaz, azokat, akik ekkor körülötte voltak, ez nem is érdekelte. Eddigi életében azzal szembesült a leggyakrabban, hogy az emberek menekülni akarnak az ilyen kiobbanások elől. Rettegnek az őszinteségtől, a komplikációktól, a segítséget valami felületes vacakként kezelik, amelyet a keresztényi szeretet szellemében emlegetni kell, valójában nem adják meg. Az anyja nem volt hajlandó tudomásul venni azt, hogy a gyermekét a válás teljesen tönkretette, a valós értéket elértéktelenítette, átváltoztatta, az egész világot egy torzképpé alakította. Nem tudta, hogyan közelíthetné meg a saját gyermekét, a hagyományos módszerek csődöt mondtak. Elhalasztotta ezt a kérdést. Azt remélte, hogy egy jobb életben majd erre is sort kerít. Igazi anya-lánya barátságról álmodott. Pedig tudta jól, hogy a jobb élet összehozása majd olyan áldozatokat követel, amelyeket esetleg ő maga sem bír ki. A halállal nem számolt. A halállal nem lehet számolni. Sztása pedig itt maradt, egy Buenos Aires-i kórházban, mint azok a fák, amelyek ott haldokoltak a kolozsvári új idők lakótelepén, gyökerükkel az ég felé kalimpálva. Érezte, hogy az orvos őszintén szereti, és valóban segíteni akar. De egyelőre nem tudott a szeretetre reagálni, megnyílani. Érezte azt is, hogy ezt az erőfeszítést mégis meg kell tennie, mert ha nem, lemond-

nak róla. Arról csak halvány sejtése volt, hogy mi lehet ennek a következménye, hiszen csak egy koravén kisgyerek volt, aki egyedül maradt egy számára idegen, zűrzavaros világban.

Nekinyomta a homlokát a langyos falnak, miközben a kórteremben halkán tett-vett Soledad, és egy bolerót dúdolt hamisan. Néha megsimogatta a gyermek hátát, ujjából szeretet jött, és vágyakozás, de Sztása érzéketlen maradt.

Eszébe jutott néhány tikkasztó nyári délelőtt, amikor „elfelejtett” iskolába menni, Nemes Szilárd pedig „unta” az utolsó órát, és nem hazament, hanem átszökött hozzájuk, a kert végéből fűtyülte az ismert jelzést, aztán a tyúkol tetején fojtott hangon elmesélte, hogy ők hamarosan elköltöznek, átszöknének a határon.

– Mert itt nemsokára semmi sem marad – mondta a hat évvel idősebb Szilárd, és valahova a háta mögé mutatott, ahol már emberek pakoláztak a félig kész betonkockákban, aztán megengette, hogy szívjon egy slukkot a cigarettájából, és búcsú nélkül örökre elment.

A Bolond Nővérek háza is eszébe jutott, ahova csak akkor merészkedett be, amikor a két vénkisasszonyt a pianínóval együtt felpakolták egy teherautóra, és már szinte az egész utca elköltözött, csak ők maradtak, reménykedve a remélhetetlenben, és szemből a szekus, akinek semmi szüksége nem volt a reményre, mert biztosan tudta, az ő háza megmarad. Ma is áll. Aztán, amikor Szilárd hazament, és a barakkokban részegen aludtak az új idők építői, hátralopózott a kertbe, a nagypapa vasgyűjteményéhez, és egy jókora darabot hátracipelt a sínekre, és megvárta a fél hetes villamost. A bokrokban lapulva, összeszoruló gyomorral nézte, ahogy a szerelvény egyre közelebb és közelebb ér a vasdarabhoz, de aztán mégis megkönnyebbülve sóhajtott fel, amikor nagy fékcsikorgással a villamos az utolsó percben megállt, és a vezető a Jóistent emlegetve leugrott, hogy eltakarítsa az akadályt. A fejében éjszakánként felváltva kattogott vonat, s csikordult egy autó fékje, aztán az anyja szólongatta, fehér karját felé nyújtva az ágyból, ahol derékfájással feküdt hónapokig, és ő az iskolából jövet mindenféle haszontalan növényből csokrot kötött neki.

A házból csak akkor költöztek ki, amikor már szedték a fejük fölül a cserepeket. A remény fülét-farkát behúzva bemenekült egy szemetesgödörbe. Előző éjszaka az összes tyúkjukat ellopták. A nagypapa városszerzte híres veteményesében a villamos csilingelt vidáman, ők pedig csak álltak és nézték, hogyan lesz a földdel egyenlővé egy épület, és az épülettel együtt építőinek a lelke is. Pityu bácsi, a gumiabroncs-javító házának a helyén már napok óta óriási, sáros lyuk éktenkedett, benne mindenféle, felismerhetetlenségig összeroncsolódott maradvánnyal, amelyek között ő jól látta azt a kopasz mackót, amit az anyja egyszer kidobott, de Pityu bácsi vele cinkosságot vállalva kimentette, és a műhelyben eldugta neki. Naponta járt át a bácsihoz, aki soha sem haragudott rá, pedig egyszer csapágygolyóval betörte a pinceablakot, de az öreg akkor is csak mosolygott sokdioptriás szemüvege alól, és azt dünnyögte, miközben egy üveglapot méregetett, hogy „*több is veszett Mohácsnál*”.

Közben visszajött az orvos, kezében egy apró kalapáccsal, egy csövecskével, amiről utóbb kiderült, hogy lámpa, és egy piros bőrkötéses könyvvel. Sztásának a kalapácsról és a könyvről eszébe jutott a dédapja. Míg az orvos a könyvet lapozgatta, és képeket mutogatott, lesve a reakcióit, Sztása végig a Dukára gondolt. Miután az anyja elhagyta az apját, és visszaköltözött a szülei házába, az Öregúr volt Sztása kedvence, és egyben pesztrája is. A Duka cipész volt, aki nemcsak javítgatta, hanem meg is tervezte és el is készítette a lábbeliket, sőt, a kaptafa-készítés titkai-val is tisztában volt. Aprócska műhelyében naphosszat kavargatta az enyvvet, és szívta a szűrő nélküli cigarettákat, néha fennhangon káromolta Untersturmführer Freitagot, aki a mai napig nem adta meg annak a csizmának az árát, amit kéz alatt juttatott neki. Valószínűleg meghalt, mielőtt megtehetette volna, de ez sem menti fel az adósság alól – mennydörögte a Duka.

– Pocsék népség ez a német, dünnyögte még az öreg gyakran, de azért azt mindig hozzátette, hogy rendet igazán tanulhatna tőlük a világ, de csak azt, semmi egyebet.

A német nők, fiam, olyanok az ágyban, mint a fagyasztott hal, és mértéktelenül sok sört isznak – mondta ellentmondást nem

tűrő hangon, és reumás ujját a plafon fele bökte, mintha ott székelne az Igazság bologató anygala.

A német nőkről ennél többet nem lehetett belőle kihúzni, habár valószínűsíthető, hogy az emlékei nem merültek ki a „fagyasztott halban”, szerette a nőket, két évet töltött a háború idején Münchenben, és amint az elbeszéléseiből kiderült, viszonylag szabadon, jó körülmények között élt. Talán azért nem mesélt erről többet, mert a háború alatt a családja iszonyú nyomorban és állandó rettegésben élt otthon, ő pedig semmivel sem tudta támogatni őket.

Amikor éppen nem volt tele a szája megnedvesíteni való faszegekkel, sokat mesélt a kislánynak a magyarbikali szőlőskertekről, a Krisztus Vére nevet viselő, szinte fekete borról, aminek a receptjét már senki sem ismeri, a református templom kazettás mennyezetének rajzairól, amelyeket ifjú Umling Lőrinc készített, aztán a háborúról, de leginkább a bőrök különleges természetéről, a nőstény és hím állatok bőre közötti alapvető különbségekről, a jóféle talpbetétekről, az 1848–49-es szabadságharcról és a Kalotaszegen ragadt tatárokról, akiktől ő maga a családjukat eredeztette.

Vitéz Magyarbikali Kudor Duka András, ahogy jobb pillanataiban nevezni szokta magát, néha felöntött a garatra, ilyenkor senkit sem engedett be magához, csak Sztását. Lekapta a szekrény tetejéről a Szabadságharc történetét, amelynek éppen olyan piros kötése volt, mint az orvos által lapozgatott könyvnek. A Duka lecsapta az asztalra a Művet. A szálló porfelhőben nikotintól megsárgult ujjával a borítót ütögette, és azt kiabálta, hogy *akkor csesztünk el mindent*. Sztása nem értette pontosan, hogy kik és mit csesztenek el akkor, a szabadság szó még nem jelentett neki szinte semmit, de azt határozottan érezte, hogy valami ilyen elcseszésnek a részese ő is.

Az Öregúr viharvert ember volt, átvészelt két világháborút, néhány forradalmat, és éppen az 1907-es romániai parasztfelkeléskor született, de az utolsó kényszerű költözést már nem élte túl. Amikor menthető ingóságaival együtt átköltöztették egy tömbház földszinti garzonlakásába, elbúcsúzott a hozzátartozótól, mondván, hogy ez a hely neki olyan, mintha egyenesen a

koporsóba került volna. Görbe botjával körbekopogtatta a betonfalakat, és a fejét csóválta, mondván, hogy ennél még a lövészárkok is jobb volt.

Senki sem vette egészen komolyan, mert szokása volt a halált emlegetni, de úgy látszik, ezúttal valóban bevillant neki valami. Éppen azelőtt halt meg, hogy Sztása anyja, hamis papírokkal ugyan, de megszerezte a kiutazáshoz szükséges engedélyeket.

Előbb Kelet-Németországba utaztak. Sztása jól emlékezett a véget érni nem akaró zötykölődésre a vonaton, és arra is, hogy az anyja alig tudta lecsillapítani, mert semmi áron nem akart vele menni, hanem csak haza, haza az apjához. Az anyja a tengerrel áltatta, a hamarosan bekövetkező hajókirándulással, melyről utóbb kiderült, hogy egyáltalán nem kéjutazás, és várni kell még rá további hosszú hónapokig. Németországhoz egyetlen jó emlék sem kötötte. Neki otthon angolt tanítottak, a nagymama egyik volt tanítványa járt hozzájuk titokban, és zongoralecke címszó alatt verte a fejébe a kapitalista igeragozást. Németül egy kukkot sem értett, viszont Kelet-Berlin mégis sziporkázóan színesnek tűnt az otthoni szürkeség után.

Egy titokzatos férfinál szálltak meg, aki feltűnően gyűröttnek tűnt az állomáson. Csak a szemei szikráztak, mint valami fekete kövek. A lakása is gyűrött és valahogy elhagyatott volt. Mintha nem lakna benne senki, vagy csak nagyon ritkán. Mindkettőjüket megölelte, a kislányt kicsit távolabb tartotta magától, és halványan elmosolyodott. Ez volt az öröm egyetlen jele, amit Sztása fel bírt fedezni rajta. Nem derült ki, kicsoda ő, de a gyermek sejtette, hogy rokon lehet, vagy régebben kiszökött barát, hiszen úgy beszélt magyarul, mint ők. Sztása éjszaka kilopózott abból a kísértetiesen üres és poros gyermekszobából, ahova lefektették, és a résnyire nyílt konyhaajtón keresztül azt látta, hogy az anyja és ez az ember összeborulva zokog. Három napot töltöttek nála, Sztása javarészt egyedül kóborolt a szomszédos parkban, az anyja csak annyit mondott, hogy még el kell intéznie valamit a hajóút előtt. Az azonban sokkal távolabb volt még, mint ahogy a kislány remélte. A negyedik nap titokzatos vendéglátó-

juk ugyanolyan kurtán-furcsán vett tőlük búcsút, mint ahogy fogadta őket. Az anyja hátra sem nézett, csak erősebben szorította a kezét, mint általában. Talán két utcányit mehettek, aztán hirtelen befordultak egy homályos garázsba, ahol egy régifajta Mercedes várakozott rájuk, begyújtott motorral. Az autóból egy valószínűtlenül magas, derűs arcú pasas kászálódott ki, hadart valamiket az anyjának németül, és a csomagtartóra mutatott. Az anyja vállat vont, és betuszkolta Sztását, majd ő maga is bemászott. Az idegen lecsapta rájuk a csomagtartó fedelét, és elindult. Áporodott benzin, és bűrszag volt, és meleg. A bőr szagától Sztása némileg megnyugodott, bár érezte, ha sokáig kell itt kucorogni, sikoltani fog. Az anyja most sem volt túlságosan közlékeny. Csak annyit mondott, hogy át kell jussanak Nyugatra. Arra már nem válaszolt, hogy miért nem oda mentek rögtön. Voltak rokonaik, akiket a román állam könnyű szívvel eladott. – Darabszámra vásárolják őket a nyugat-németek – magyarázta a jólétesültségét állandóan fitogtatni akaró Nemes Szilárd a tyúkol tetején.

Akkor, ott, a csomagtartóban nyomorogva, azt hitte, megfuladnak. Nem természetes, hogy egy tízéves gyermeknek halálfélelme legyen, de Sztásának akkor minden bizonnyal az volt. Az anyja a szájára tapasztotta a kezét, míg az autó perceként keresztül vesztegelt valahol, percekig, amelyek akkor óráknak, hónapoknak tündek. A bűzös sötétben, melyben a saját verejtékszaguk kocsonyás anyaggá sűrűsödött, a szívek örült kalimpálása dobpergéssé erősödött. Kintől egy szó sem hallatszott, csak furcsa kattanások, valami hosszan és fémesen nyikorgott, aztán egy óriásit döndült. A szívek másodpercekre némultak el, a vér pedig belülről öntözte a szemeket, vörösre festve az agy minden szegletét. Az ujjak szorosabbra vették a fogást a száján, mégis úgy érezte, legszívesebben megharapná az anyja kezét, hogy a felszakadó üvöltés véget vessen már ennek az idegtépő várakozásnak. Aztán valahogy mégis erőt vett magán. Az anyja kezének birsalma illata volt, és ez az illat mindörökre elraktározódott a fejében. Később, amikor a szeretői szorongatták a száját, mindig ezt az illatot hívta elő, hogy ne marja véresre az őt fogó kezeket.

Ott, akkor Sztása konkrétan attól félt, hogy feltépik a csomag-tartót, és főbe lövik őket itt, a Fal mellett, ahogyan az Öregúr történeteiben ártatlan emberek megszámlálhatatlan sorát. Az anyja ugyanekkor attól rettegett, hogy nem főbe lövik, hanem visszatoloncolják őket Romániába, ami neki akkor a halálnál is rosszabb megoldásnak tűnt. De aztán átértek, és csodával határos módon, kalandoktól mentesen jutottak el Portugáliába, ahol hajóra szálltak. Az anyja elmesélte a lányának útban Argentína felé azon a kivénhedt óceánjárón, amely homályba foszló idő-kig hánykolódott velük, hogy mire gondolt a gépkocsi csomag-tartójában, miközben éppen szöktek az úgynevezett Keletről a mesésnek képzelt Nyugatra. A hajóúton valahogy egymáshoz rázódtak, bár Sztása soha nem bocsátotta meg az anyjának, hogy rákényszerítette erre az utazásra, főleg amiatt, hogy az apjától el sem búcsúzható, és mert megérezte, hogy egyhamar nem is fogja látni. Bahía Blancában értek partot, itt egyetlen éjszakát töltöttek egy idegennél, aki ismerősök ismerőse volt, és hajlandó volt segíteni. A konkrét segítség abból az autóból állt, amely fölött az anyja aztán elvesztette az uralmat, és a semmibe csúsz-tatta mindkettejüket.

A Corcovado, ismétlőre téve, még akkor is zümmögött, amikor a mentők megérkeztek. Sztása a hátán feküdt az autó közelében, látszólag eszméletlenül. De nem volt ájult, csak valami éppenséggel eltört benne akkor. A törés iszonyú gyorsan repedés-sé lett, a repedés nyomán egy darab valami, véres, élő és meleg kiesett belőle, és szinte abban a pillanatban fagyossá dermedt. A semmi, csak a nagy büdös semmi maradt akkor a fejében. Sötét-ség és lebegés, mely mégis fájdalmas volt, mintha tükön forogna lassan, és aztán megint a semmi, csak az egyre sűrűbb homály. Emberek sürögtek-forogtak körülötte, és ismeretlen nyelven beszéltek hozzá és egymáshoz, de mindezt olyan messziről hallotta, hogy nem is tudta eldönteni, hogy nem a tenger morajlása változik-e álnokul szavakká az ő megzavarodott fejében. Az iszonyú bénultság hónapokig tartott, és kínszenvedés volt minden gya-

korlat, minden átkozott vizsgálat, aminek alávetették. A szavak képekben megjelentek ugyan, mint valami fura kivetítőn. Láta őket, de nem tudta kimondani egyiket sem. A fülét kurkászták, a fejét dögönyözték, nem értette, miért.

Aztán lassan oszlani kezdett a homály. Legelőbb a megállíthatatlanul bugyogó vér jutott eszébe, és az anyja görcsös hadonászása, az, ahogyan a levegőt csépelte, mintha valami láthatatlan szörnyet akarna elkergetni. Aztán az a félelmetes csend, a szél, amely a Corcovadót forgatta körbe-körbe a ronccsá lett autó körül.

Szerencséje volt, hogy életben maradt, bár ezt csak később tudatosította magában, és eleinte kimondottan balszerencsének érezte. Hitetlensége ellenére Fortuna valahogy mindig a háta mögött állt, és oda lökte, ahova éppen kellett. Később meg is vándoroltak, leggyakrabban férfiak, azzal, hogy ő amolyan megúszós típus, aki sértetlenül keveredik ki bármilyen slamasztikából, beleértve a lelkieket is. Sztása egy idő után megunta magyarázni, hogy a lelke lazán összefércelt darabokból áll, régebbi, sorozatos megrázkódtatások miatt, amelyek megváltoztatták, más emberré tették, mint amilyen lehetett volna, ha minden úgy alakul, mint egy normális életben. A normalitás, ha egyáltalán létezik, teljesen idegen volt tőle, bár gyakran tudatában volt annak, hogy a cselekedetei és a reakciói nem helyénvalók, és csakis az önpusztítást szolgálják.

Idővel, de már itt a Színes Kövek szigetén, rájött, hogy a baleset után a fejlődése nem volt egyenletes. A lélek a legtöbbször alulmaradt a tudattal való hajszában. Az ismeretek szédítő sebességgel rögzültek az agyában, miközben a lelke csonka maradt, egy torzó, mely gyakorta nem tudott mit kezdeni a rászakadó élményekkel. Az, hogy a szerencse valóban állandó kísérőtársa, igaz, de ez még nem jelenti azt, hogy mindent megúszna. Ez a megúszás, kievickélés, látszólagos érzéketlenség csak a lassan érlelődő lelki nyavalyák hozadéka, amivel nem tud mit kezdeni.

Szétszakadó, semmivé foszló szerelmeit előbb csak bénultság és üresség követte, csömör és menekülési vágy. Aztán jóval később, amikor a többiek már túltették magukat a kudarcon,

az eltaszítottság és a meg nem értettség érzése özönvízként zúdult a nyakába, és zúdulás közben összevissza horzsolta ezt a kényes, sérülékeny és nehezen gyógyuló felületet, amelyet meg sem tudunk nevezni igazán, és ami mégis a leginkább jelenti az „ént”. Azt, akik vagyunk. Azt, hogy miként éljük az életünket, és mit jelentünk másoknak, akikkel keresztezzük egymást ebben az életben.

Sztásának szüksége volt az alámerülésre, a sárban dagonyázásra, szenvedésre, hogy az a rohadt hártya, ami ránőtt az „én”-re, reagálni tudjon a kívülről jövő impulzusokra. Enélkül szinte képtelen lett volna megélni bármit, azt pedig tudta, hogy csak az emlékekből falatozni, nap mint nap, előbb-utóbb éhhalálhoz vezet. Időnként ez sem tűnt elvetendő variánsnak. Az öngyilkosságra való hajlam családi örökség volt, amit felerősítettek azok a traumák, amelyeket önkéntelenül vagy éppen szándékosan szenvedett el. A szerelmek mindig lángolva jöttek, s beszippantották, mint valami örvény. Gondolkodásra soha sem hagyott időt magának, mert nem érezte szükségesnek. Mintha a kettő kizárná egymást. A csalódások pedig egymást követték, idővel megszokottá váltak, néha ki is provokálta a szerelem törékeny konstrukciójának az összeomlását. Nem értették, mit akar. Csak kerülgettek, nézegették, szagolgatták, a lélek hangjait fürkésztek. Kevesen voltak képesek az egész szimfóniát végighallgatni. És a leggyakrabban követeltek is valamit cserébe. Sokszor ő sem értette, mit akarnak tőle ezek az emberek, akik közül sokan üvöltözve és átkozódva távoztak. Mintha belőlük szakadt volna ki valami. Talán ki is szakadt. Átépt, lemaradt, megváltozott.

Sztása gyakran gondolt arra, hogy talán tudathasadásos. Emiatt képes néha olyan érzéketlenné válni, mint egy fadarab. A szélsőséges helyzetekben beindult a túlélési ösztöne, ami már nem volt tekintettel sem a lelke, sem a testek fájdalmas vonaglására.

A kudarcok, csalódások feldolgozására csak valami furcsa, szerzetesi magányban volt képes. Megismert egyszer valakit, akivel szívesen megosztotta volna minden kínját. De ez az ember eltűnt, úgy lépett ki az életéből, mint egy kád vízből.

Sztása néha úgy érezte, gyújtóbomba a mások életében. Ez néha éppen elég volt. Máskor túl kevés. Középut nem létezett, csak az állandó készen táncolás.

A férfiak gyűlölték és kívánták Sztását, ő pedig sokáig válogatás nélkül ugrott bele mindenféle örületes kapcsolatba, mert azt gondolta, hogy semmi sem lehet szörnyűbb, mint az egyedüllét. De hamarosan rá kellett eszmélnie arra, hogy a kapcsolatokban is ugyanolyan magányos és érinthetetlen marad amiatt a hülye darab miatt, ami azon az éjszakán, a Szentháromság fele vezető úton kiesett belőle. Egyszerűen elmaradt, s hiába kereste volna, mert nem is tudta pontosan, mit keres. Azt olvasta valahol, hogy a magány tulajdonképpen gyávaság. Azon volt, hogy erre vagy bizonyítékot leljen, vagy az ellenkezőjéről meggyőződjön. Mostanában egyre inkább afelé hajlik, hogy az ember merhet egyedül élni, de annak tulajdonképpen semmi értelme nincs.

Közönyösnek, ridegnek, fölényesnek, sőt nagyképűnek is nevezték már. Brodu is, akivel összezárva él ezen az átkozott szigeten, mely jobb pillanataiban földi paradicsomnak tűnik, szóval Brodu, egyetlen társa, akivel mindent megoszt, az arcába üvöltötte, a maga brutális stílusában, mely mégis közelebb állt a valódi, emberi reakciókhoz, hogy nincs is szíve, és ha van, hát papírból van, elég és hamuvá lesz, a hamu pedig szétoszlik, felszívódik, nem marad utána semmi.

Brodu kifakadása várható volt. Sztása képtelen volt normális módon kötődni bárkihez, és ha kötődött is, ezt nem tudta kimutatni. A Hajcsár megkaphatta a testét, ahányszor csak akarta, az ellenkezés mindig lagymatag volt, inkább fülledt erotika szagú, mint valóságos. Beszélgethettek is bármikor, amikor kedve szottyant erre, de ha napokra elszólította a kötelesség, és a sziget távoli csücskébe kellett zárandokoljon megoldani ezt-azt, majd megveszett a lány utáni vágyakozástól, de nem számíthatott arra, hogy visszavárják, hogy kitörő örömmel vagy legalább egy halvány mosollyal fogadják.

Sztása egykedvűen vette tudomásul a Hajcsár eltűnéseit és visszatéréseit. Ez az egykedvűség átmenetileg Brodut is meg-

fertőzte. A lány felbukkanása előtt szinte biztos volt abban, hogy ilyen természetű érzések, mint hiány, vágy, netán szerelem, éhség, kívánczóság őt már nem lephetik meg. De Sztása közelsége újra felébresztette benne a kíváncsiságot, konkrétan az emberi lélek természete kezdte érdekelni, a lélek, melyet ő a maga egyszerűségében szívnek nevezett. Ellopta Sztása naplóját, és napokig eszeveszetten keresett benne legalább egyetlen mondatot vagy szót, ami rá vonatkozott volna. Vagy arra, hogy ez a nő valaha, valakit is szenvedélyesen szeretett. De semmit sem talált, csak számára érthetetlen mondatokat, képleteket, gondolatfoszlányokat, fedőneveket, idézeteket, oldalszámokat és betűrövidítéseket. Annyira kiábrándítónak tartotta azt, hogy egy ember, akivel összezárván él, semmiféle feljegyzést nem készít egyetlen társáról, hogy nem adja tanújelét annak, hogy szenvedne őerte, hogy majdnem elégette a naplót. De aztán erőt vett magán, és sorról-sorra lemásolta az egészet, és megpróbálta megemésztetni. Nem sikerült, és amikor végzett a másolással, akkor üvöltötte oda a lánynak ezt a papírszíves dolgot, és aztán elégette az orra előtt a füzetet, majd a másikat, a saját példányát, a lába elé dobta, és elviharzott.

Sztása csak akkor kezdett sírni, amikor Brodu messze járt már. Hogy mesélhetné el a Hajcsárnak az Egészet? A rendszeresen rá-törő büntudatot, a véres és fájdalmas képek, emlékek tömkelegét, a lyukakat, amelyeknek sem formájuk, sem tartalmuk, mégis fájnak, a hiányzó részek okozta frusztrációt, és hogy mindezeket ezzel az eszeveszett munkával próbálja megfojtani, elfojtani, elviselhetőbbé tenni? Hogyan mondhatná el, hogy az Új Vallás elméletében ő maga sem hisz, illetve hogy kidolgozása közben kezdett benne hinni, mert újra megtalálta a hitet, azt a bizonyos gyermeket, a meg nem fertőzöttet. Hogy mégis érdemes talán élni, ha az ember talál egy egérfaroknyi valamit, bármit, ami miatt úgy érzi, hasznos lehet, s ebben a hasznosságban aztán úgy kell hinni valóban, mint egy kisgyermek, mert másképp ez a laza konstrukció összedől, és újat építeni, lehet, nem lesz ereje.

Milyen szavakkal írja le belső vívódásai végtermékét, ezt a furcsa békét, amit lehetne nyugalomnak, de akár függetlenségnek, netán szabadságnak is nevezni, habár ez a szabadság, a semmihez és senkihez kötődés néha annyira fájdalmas, hogy az örület határára, sőt, egyenesen az örület közepébe repíti?

Sztása újra az „emésztés” mellett döntött, és a konstruktív emlékezés technikáját alkalmazta, azaz megpróbált minden emléket újra a lehető legintenzívebben átélni. Aztán a lélek furcsa szitáján megszűrni úgy, hogy ami marad, hasznos legyen, ne csak neki, hanem bárkinek, akárkinek, még azoknak is, akik csak könnyed és átmeneti depressziókkal küzdenek, és az emberi lélek kettősségétől, a szembeforduló, sőt szembeszegülő érzések és cselekedetek súlyától görnyedeznek.

Újra meg újra csak arra tudott gondolni, hogy mindegy, mit várnak el tőle, Aytor Atlaha, és azok, akit őt is szorongatják, Brodu, az apja, akiről remélte, hogy még él, tulajdonképpen főnyeremény, hogy be van zárva erre a szigetre. Itt nem zavarja szinte semmiféle külső hatás, végigjárathat az agyán és a lelkén mindent. Néha úgy tűnik, végre összhangba kerül a kettő, megbirkóznak egymás nyavalyáival, sőt, talán segíteni is tudnak egymáson, és igen, van remény, remény arra, hogy mégis egy és oszthatatlan darabbá állhat össze. Teljes emberré, akinek nemcsak neve és fura képességei vannak, hanem igazi érzelmei, valós kötődései, érdeklődése a világ dolgai iránt, nem csupán egérút-keresés, hanem egészséges kíváncsiság, tudásszomj, netán életöröm. Olyan ember, aki adni tud.

Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld – mantrázta Sztása magában a krisztusi tanítást, és arra jutott, hogy az Új Vallást erre a gondolatra kell majd építse, sőt, talán az is elegendő lesz, ha megpróbálja a Tanításokat valahogyan aktualizálni, és megtalálja a kulcsot ahhoz, hogyan ültethető el ez az emberiség lelkében és fejében. De ha teljes sikertelenségre lesz is ítélve a munkája, akkor is végigviszi, mert az embernek muszáj lennie az életében legalább egy valaminek, amihez eltökélten ragaszkodik, és amit akkor is felépít, ha senkinek sem kell, mert ez az ember lényege...

Akkor, nyolcvanakárhányban, a Szentháromság városi klinikán is mellészegődött a szerencse. Kezelőorvosa megsejtette, hogy az az érthetetlen nyelv, amelyen a kislány lázámaiban beszél, talán magyar, és így került a képbe Soledad, akinek a szülei valamikor a század elején emigráltak Argentínába egy magyarországi kisvárosból. Soledad már csak törve beszélte a magyar nyelvet, gyakran nem találta a megfelelő szavakat, de kiválóan emlékezett mindenféle gyermekdalra és mondókára. Ezekkel próbálta Sztását visszacsalogatni az élők világába, és a kísérlete sikeresnek bizonyult. Az egyik mondókától a kislány különösen izgatott lett, és Soledad, vállalva annak a kockázatát, hogy a beteg az erős érzelmek hatására esetleg visszaesik korábbi letargiájába, minden nap elismételte ezt a fura szöveget, amit ő maga már nem is igen értett: *Volt egyszer egy ember, szakálla volt kender, bükkfa tarisznyája, cserefa pipája, égerfa csizmája, előtte a tenger, beleesett fejjel.* A gyermek egyik nap sikoltozni kezdett a mondóka közben, Soledad alig tudta kivenni, mit akar mondani, ám a gyermek hirtelen lecsillapodott és egy címet kezdett ismételgetni.

– Nyárfasor 78., Nyárfasor 78. – kiabálta Soledad köpenyét rángatva.

– Ki lakik ottan, édesem? – kérdezte Soledad.

– Apa, apa. Apaa – üvöltötte a kislány, és sírni kezdett.

Ez a jelenet örökre beivódott a fejébe, úgy raktározódott el, mint valami kis mentőöv vagy elsősegély-csomag. Évek múltán, amikor már az alapítványi iskolában mosták az agyát, és az apja csak nem jött, és nem jött, mindig ezt a címet mondogatta magában, mert úgy gondolta, amíg ezt el nem felejt, van remény arra, hogy megmeneküljön, és megtalálja az egyetlen embert ebben a világban, akihez valami olyasmi fűzi, amit lehetetlen eltépni.

A szerencsébe mindig jó nagy adag szerencsétlenség keveredik, mintha ezzel fizettetné meg a sors azt, hogy valamit megúszunk. Mindenért fizetni kell, ezt Sztása nagyon hamar megtanulta. A Szentháromság klinikán már egészen jól kezdte érezni magát, lassan az angol szavak is eszébe jutottak, és másokkal is meg tudta értetni magát, nem csak Soledaddal. Azt is felfogta,

hogy ez a kegyelmi állapot nem tarthat mindörökké, a kórházból hamarosan elhelyezik valahová, minden bizonnyal egy árvaházba. Megértette, hogy ez elől egyelőre nem menekülhet, jobb lesz, ha engedelmeskedik, míg megerősödik, netán felnő, és elég jól kiismeri ezt a furcsa új világot ahhoz, hogy megszökhesen innen, az „Óperenciás-tengeren túlra”.

Az apja faluja meseszerű ködbe burkolózott, és ő naponta görcsösen igyekezett emlékezni minden apró részletre, a gyermekszobájára, az apja óriási kezeire, a kertre, az almafákra, a nyárfasorra, a kút hűvös vizére, a közös nevetésekre, az apja hajának és szakállának illatára. Megértette azt is, hogy az apja nem jöhet érte, mert nem tud kijutni abból az országból, ahonnan az anyja emlékei szerint könnyűszerrel meglépett, igaz, azt már soha nem tudhatta meg, milyen áron, mert az anyja többé semmiféle kérdésre nem adhat választ, hacsak nem létezik valami földöntúli élet, de ez a makrancos 11 éves kislány semmiféle ilyesmiben nem hitt.

Már készen voltak a papírai, a klinikán kinyomozták, hogy az apja lemondott róla, ám ezt kíméletesen nem közölték vele, csak annyit, hogy felveszik a Sancta Trinitas árvaházba, ám Sztásának hirtelen magas láza lett, és erős hátfájásra panaszkodott. Az orvos először arra gondolt, hogy a gyermek sokkot kapott a hírtől, egyáltalán, az elmúlt félév eseményeit fel sem dolgozhatta, arra talán egy élet sem elég, ettől lett újra beteg. De amikor megvizsgálta a kislányt, szó szerint a földbe gyökerezett a lába. Sztása lapockáin apró bogok keletkeztek, amelyek hihetetlen gyorsasággal nőttek, majd a csomókban apró pihés tollak jelentek meg. Az orvos konzíliumot hívott össze, de erre már egy szenzációhajhász ápoló kifecsegte a városban, hogy valódi angyalt kezelnek a kórházban. A sajtó azonnal lecsapott a hírre, és a klinika vezetősége a rosszmájú híresztelések elkerülése végett kiadott egy aprócska közleményt, miszerint a kislány normális ember, csak valami furcsa csontbetegségben szenved. Az orvosi konzíliumon ennek ellenére megjelent egy férfi, aki egy svájci alapítvány ügynökeként mutatkozott be, mindezt hivatalosnak

látszó okmányokkal is igazolta, és azt ajánlotta a klinika vezetőségének, hogy adják át a kislányt nekik. Az Alapítvány vállalja a gyógykezelését, amennyiben az szükséges, sőt, elintézik a hatóságoknál, hogy a gyermek az intézetük gyámhatósága alá kerüljön. A kórház vezetősége nem tűnődött túl sokat a válaszon, csupán a kislány kezelőorvosa és rajta keresztül Soledad ellenkezett az ajánlat ellen, ám kettejük szava nem volt elegendő, és Sztása egy héten belül repülön ült, egy újabb ismeretlen világ felé szelte a felhőket, a lelke kicsire zsugorodott, mint egy mákszem, és azal próbálta túlélni az újabb megrázkódtatást, hogy teljesen érzéketlennek mutatta magát.

Svájc és az Alapítvány örökre beépült a molekuláiba, mint az abszolút rossz, amelynél rosszabb nem lehet semmi, de ez az abszolút rossz magában hordozott egyebeket is, a tudást, az ismeretek halmazát, amelyekkel feltöltötték az agyát, a kínzások és a sorozatos műtétek pedig, a hátán való állandó babrálás korábbi menekülési vágyát elhatározássá tették, az elhatározás pedig új erőt adott, és az első adandó alkalommal meglépett.

Álmodni az alapítványi iskolában kezdett újra, és lassan ezek az álmok egyébbé alakultak. Mintha az álom valamiféle másfajta látássá vált volna, igaz, az egymás után pergő képek, amelyekben hol időződő apját, hol pedig a levegőt csépelő és vérben úszó anyját látta, megfékezhetetlenül rágták a lelkén és a tudatán keletkezett lyukakat.

Ezek a képek néha az ébrenlét idején is megrohanták, és Sztása ilyenkor valóban leugrott volna a semmibe.

Most felerősítette a Corcovadót, és megpróbálta valahogy ráncba szedni magát. Úgy gondolta, ha terápiának nem is, tudatmódosító szernek jó lesz az ismétlés. A Nagyfőnököt nem érdekelte, milyen módszerekkel dolgozza ki az Új Elméletet, amit Szaíd idegesítő módon mindig Tanként emlegetett, bár mostanában igyekezett elkerülni ezt a kifejezést. És egyre érdeklődőbbé vált. Brodu mélységes bánatára néha éjszakákat töltött a szigeten Sztása jegyzeteit olvasgatva. Az egyik tézis a különféle hangulatú

zenék hatását vizsgálta. Tulajdonképpen semmi új nem volt benne, az ember régóta tudja, hogy a zene képes a tudatállapotot akár módosítani is. Tömegek manipulálhatók a zene által. Hadseregek. Hívők seregei. Szelíddé, vaddá, szerelmessé, megalkuvóvá, alatomossá, bátorra tehet a zene. Sztása arra volt kíváncsi, létezik-e olyan összetételű hangsor, amely mindenkit ugyanazt a folyamatot indítja el.

A Nagyfőnök agymosásnak nevez minden ilyesmit, de hát ez vitatható. Sztása kénytelen volt hinni az összeesküvés-elméletben, mert ő maga is egy ilyesmi áldozata, avagy haszonélvezője. A kettő közötti különbség apró, alig észrevehető nézőpont kérdése. Sztása a változó dolgokban hitt. Az érzelmek hullámozásában. És úgy kurkászott mindenféle lelki maradványban, mint a laboránsok az emberi végtermékekben. Ijesztő és csodálatos egy időben az, hogy a különféle megélt érzések milyen módosításokra képesek, hogyan változnak meg a színek és szagok, illatok és dallamok. Akár egy hasfájásnyi időre fellobbanó szerelem képes olyan metamorfózist véghezvinni, hogy az ember soha nem tér magához.

– Újra kell konfigurálni az alaplapot – mondogatta a Nagyfőnök, aki Sztásához hasonlóan egész életében halálszaltókkal ugrott bele mindenféle örültségbe.

Szaíd régi motoros volt, a szülei azért emigráltak hazájukból, hogy csatlakozhassanak a hippi-mozgalomhoz, ami az iszlámmal nehezen volt összeegyeztethető. Ennek ellenére a vallásról sem mondtak le, és így egy furcsa szekta alapítótagjai lettek. Bár a szekta megnevezés kicsit durvának tűnt Szaídnak, Tebriz, a szeretője használta ezt, és kis híján összeverekedtek miatta. Mindenesetre Sztása elképzelése megnyerte az Őr szívét. Ennek nyilván következményei is voltak, Szaíd időnként menthetlenül depresszióba esett, de Sztása megnyugtatta, hogy a jelenlegi agyonhiszterizált társadalom elképzeléseivel ellentétben a depresszió nem az abszolút rossz állapota. A depresszió mindig egy újabb szint felé vezet, csak az ember meg kell hogy tanulja kezelni a nehezebb helyzeteket is. Itt nyilván a belső megélésekre

gondolt leginkább. Sztása szerint az ember képességei korlátlanok és határtalanok, amennyiben megtanul önmagával együtt élni. Szaídnak eleinte unalmas közhelynek tűnt ez az egész handabanda az önismeretről, önuralomról és a depresszióról mint holmi kapuról. De aztán rájött, hogy a Nagyfőnöknek igaza van, az egyszerűség és az egyszerűsítés nem feltétlenül letompítást, netán elbutítást jelent. Az Örnek gyakran eszébe jutott Buddha, szóvá is tette, de Sztása csak mosolygott.

– Szaíd, édesem – mondta –, új világvallást kell teremtenünk, aminek a középpontjában az ember áll, de egyedül. Oltalmazó és büntető isten, vagy istenek nélkül. Az egész mennyei gárdát szépen törölni kell. Az ember meg kell hogy tanuljon végre felelősséget vállalni minden cselekedetért, sőt, minden gondolatáért. A lelkiismerettel kell foglalkoznunk, a tudattal, az emberi aggyal, nem pedig Buddhával. Nyilván, ahhoz, hogy ez az egész kíséret sikeres legyen, az új tanok teret hódítsanak, ahhoz bele kell gyúrunk minden használható tézist ebbe az újba.

– Isten nem fog ezért megharagudni? – reszkírozott meg egy gyermekeg kérdést az Ör, aki titokban mélységesen hitt a Fennvalóban.

Sztása nem vihogta szembe, pedig szokása volt időnként akár gúnyosan is röhögni. Ez némileg megnyugtatta Szaídot, és izgatottan várta a lány választát.

– Ha Isten valóban létezik, ezért nem fog haragudni. Hiszen a tanok szerint ő mindennek fölötte áll, és mindenben jelenlevő. Itt valami egészen másról van szó, nem Isten felszámolásáról. Ha nem létezik, akkor meg úgyis mindegy. Érted?

Szaíd valamit dünnyögött arról, hogy érti is, meg nem is, és hogy szerinte Sztása éppen most mond ellent magának. A lány kezdte felkapni a vizet, de mivel nem állt módjában megválni beszélgetőpartnereit, megpróbálta elmagyarázni Szaídnak, hogy szerinte mi a lényeg. Persze azt is hozzáfűzte, hogy korántsem biztos abban, hogy amiket ő gondol a világról, életről, Istentről, miegymásról, az valóban helyes. Nem is érti, hogy miért éppen ő kell ezzel foglalkozzon, de nem is tud kitérni a feladat elől.

– Az ember évezredek óta Istenre fog jót és rosszat. Miközben nyilvánvaló, hogy ő maga tesz mindent. Időnként ki lehet nevezni bűnbaknak Természet Anyácskánkat, de hát vele éppen úgy meg kell tanulni, pontosabban újra meg kell tanulni együtt élni, mint teszem azt a testünkkel, vagy éppen a depressziókkal.

– De hát minden összefügg!

– Éppen erről van szó. Gondolkozzál egy kicsit! Ha békében vagy önmagaddal, nem tűnik minden könnyebbnek? Netán szebbnek?

– Könnyebbnek lehet. De szebbnek? Tudod te, mi van szerte a világban? Romokban áll minden. Az egész Föld betonszörnyeteggé változott, amelyen fejvesztve futkorásznak az emberek, mint valami örült egerek.

– De Szaíd. Az ember öntötte betonba magát, ha már a betonnál tartunk. És ez, amit te fejvesztve rohángálásnak tartasz, tulajdonképpen kétségbeesés.

– A Mágások örömeiket lelik ebben...

– A Mágások ugyanúgy próbálnak valami eszményi helyre elmenekülni, mint a többiek. Paradicsomról álmodoznak. A Mennyek Országáról.

– Minden eszközük megvan ahhoz, hogy meg is teremtsék.

– Meg is teszik. De tudjad tőlem, hogy az embernek van egy hatalmas ellensége: a bűntudat.

– Nem ismernek ezek olyat.

– Ők is emberek.

– Emberek?! Ez egy új faj. Úgy kellene hívni őket: a gazdagok! – hörögte Szaíd.

– A gazdagság vitatható. Nem csak hatalomban és pénzben mérhető. Sokkal inkább valami másban.

– Csak nem arra a híres mondatra céloz, miszerint „boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa”?

– Nem ezt akartam, bár bevallom neked, sokat gondolkoztam azon, mit akart Jézus ezzel mondani. A jelenlegi magyarázatok valahogy sántítanak... Úgy gondolom, hogy a gazdagok nem mind rosszak, és a szegények sem mind jók. Az emberben, az összes emberben, Szaíd, ugyanúgy ott lakik Isten is, és az ördög is.

– Az előbb mondtad, hogy feltehetőleg nincs is Isten – mormogta az Őr.

– Nem mondtam ilyet. Azt mondtam, vagy van, vagy nincs. Ha van, mindenképpen támogatni fogja a mi ügyünket – dünnyögte Sztása éteri mosollyal, és menni készült.

– Ne menj még, mindjárt el kell húzzak úgy is – kérlelte Szaíd, és a lány ölébe hajtotta a fejét.

Sztása szórakozottan babrálta az Őr őszülő haját, amely sűrű volt és olajos. Szaíd dúdolni kezdett, fél szemmel pedig Brodut leste, aki éppen vasvillákat képzel a hátába, és alig várja, hogy elmenjen. Szaíd rég sejtette, hogy a Hajcsár kicsit meglepett ennek a fura nőnek a közelségétől. De valamiért már nem találta idegesítőnek ezt.

– Sztása – mormolta félálomban –, meg tudod te ezt az egészet alkotni egyedül?

– Te is tudod, hogy nem egyedül csinálom. Te tudod a legjobban – sziszegte Sztása az Őr fülébe, és felpattant.

Visszadugta a fülébe a fülhallgatókat, és elviharzott. Ezen a kurva szigeten végre alkalma nyílt arra, hogy az összes tézisének saját magára alkalmazza, és addig kísérletezzon a különféle állapotokkal, míg vagy megvilágosodik, vagy megbolondul, vagy mindkettő egyszerre. A zene és a hangok. Ez volt a legjobb közeg. Lebegni, víz alól bámulni a napra, sötétben vacogni, orgazmikus örömmámorban fetrengeni, vagy éppen kínok között. Félni csak a haláltól érdemes, bár az „érdemes” kifejezés ebben az esetben egészen más kiterjedést kap. Tulajdonképpen semmit sem érdekes, így félni sem, de Sztása tudta, hogy menekülni sincs hová. Az ember be van zárva önmagába. Csak annyit tehet, hogy mindent átél, ami átélhető. Előbb-utóbb minden visszatér önmagába.

Xalid Rashid *Be hermê*-je például teljesen lelassult a fejében, a szavak szétomló molekulákká változtak, és bekerültek a vérkeringésébe. Néhány napig ők hordozták az oxigént az erekben. Béke és nyugalom, az obligát melankóliával. Brodu időnként bedugta a fülhallgató egyik végét a saját fülébe, és csak feküd-

tek csillagos egű éjszakákon keresztül anélkül, hogy egymáshoz szóltak vagy értek volna.

Néha mégis rátört ez a kellemetlen menekülési vágy. Bár rettegett attól is, hogy egy szép nap ugyanúgy, ahogy idedobták, megfogják és visszalökik valami őrző szuburbiába. Egy nagyváros nyughatatlan kavargásába. Irtózott attól a gondolattól, hogy újra normális emberi életet kell élni. És ugyanakkor valami benne sírva könyörgött ezért a normális életért. Valaminek vagy valakinek a halvány nyomai, amit nem tudott szavakba önteni, és a fel-felvillanó képek nem bizonyultak elégségesnek ahhoz, hogy összeálljon belőlük egy emlék.

– De mi a normális? Nem tudtam soha, azt hiszem – mormogta Sztása, és elindult immár szokásossá vált zarándokútjára.

Felkapta magára Brodu egyik hosszú gyapjúpongyoláját, és elszédelt a partig. Volt egy szakasz, ahonnan egészen közelinek látszott a Mosteiros, itt szeretett üldögni, csak meglehetősen nehéz volt ide eljutni. Olyankor jött errefelé, amikor erősen kísértette a gondolat, hogy le kellene ugorjon a mélyen örvénylő semmibe, hogy apró húscsopottokká őrldjön a teste a pengeszertű sziklákon. A fene sem találná meg ezeken a rőt kőszörnyetegeken, főleg, hogy rövid idő alatt eltüntetnék a madarak.

Persze Brodu megtalálná. Az is lehet, utánaugrana. A Hajcsárnak sem volt jókedve mostanában. Pontosabban kibillent abból a bárgyú egykedvűségből, ami annyira jellemző volt rá.

Sztása összehorzsolta a lábát ebben a vad tüskés-indás rengetegben, de nem érdekelte a lábából szivárgó vér, fájdalmat sem érzett. Ami elhatalmasodott rajta, ezeknél a horzsolásoknál sokkal mélyebb és sötétebb volt.

Itt üldögt ezen a szigeten, megfektéseken merengve, miközben egy bizonyos képletet vártak tőle, vagy talán semmit, egyszerűen valakinek biztonságosabbnak tűnt őt egy szigorúan őrzött szigetre száműzni. Ezekben az állapotokban, amelyeket csak sötétnek bírt nevezni, a Nagyfőnök is valószerűtlennek tűnt.

– Lehet, hogy csak álmodtam az egészet – mormogta Sztása magában, miközben megállíthatatlanul caplatott a tüskés növény-

zetben. Csak álmodtam az újratálalkozást Vele, vagy egyáltalán, azt, hogy valaha is közünk volt egymáshoz. Minden, ami a sziget előtt volt, lehet egyszerű illúzió is. De az is meglehet, ez a sziget sem valódi. Önmagamban forgok körbe-körbe, mint egy dervis, teljesen megőrülve. A nyavalya sem tudja már, mi igaz és mi nem.

Sztásának homályos emlékei voltak a szigetre jutásról. Olybá tűnt, mintha végigaludta volna az egész utat, valami motorzúgás maradt meg, és a mindent átható üzemanyag-bűz. Brodu valószínűleg felüdülés volt a maga kesernyés, állat és szénaszagával.

– Nem hiányzom senkinek. Nem keres senki. De hát nem ezt akartam?

– Vadászna – gondolta magában. Én már nem vadászok. Nincs kire. A válaszok megjönnek maguktól. Ezt írta a Csodálatos Mandarin is. Csak arra nem jött válasz, hogy ő kicsoda. Nem mintha ez fontos lenne, de valahogy belém ivódott az, hogy kötődni kell valakihez. Pontosabban az, hogy jobb valakihez kötődni, mint egy eszméhez. Az eszméktől olyan magányos lesz az ember – gondolta Sztása, és elővett a pongyola zsebéből egy apró pipát. Meg egy kesernyés almát. Nem lehet tudni, Szaíd honnan szerzi be az ilyesmit. Errefele nincsenek almafák.

Nekidőlt egy göcsörtös kérgű olajfának. Kicsit szúrták a hátát a kitüremkedések, de legalább érezte, hogy a teste létező. Időnként valósággal szomjazta a fájdalmat, Brodu ütéseit, a sziszegését és a könyörgését. És már csak nevetett azon a gyerekes mondaton, hogy vannak annyira antipatikus személyek, akiket az ember egy lakatlan szigeten is messze elkerülne.

A távolban hullámozni kezdett a fű. Hamarosán figyelő kutyafülek tűntek fel, egy botot fogó kéz, egy váll, nyak, rajta egy ember feje himbálózott, és Sztása tudta, hogy Brodu most magában énekel. Gyerekdalokat szokott, és ez meglehetősen vicces volt olyan valaki szájából, akit azzal bíztak meg, hogy embereket őrizzen, kutyakorbáccsal hajkurásszon, uralja a testüket és a lelküket. Brodu sok emberrel tökélyre vitte a kapott feladatot, de amikor kiűritették a szigetet, és itt maradt egyedül, valahogy összedőlt az egész építmény. Összeomlott ő maga is. Pedig Sztásához hasonló-

an élete legnagyobb részében magányra és csendre vágyott. Amikor bekövetkezett, a csend olyan nyomasztónak bizonyult, hogy Brodu minden hangnak külön nevet adott, hogy feloldja valamivel ezt a borzalmas súlyt. Mire Sztását kilökték egy bárkából, adigra valószínűleg szimfóniává alakult a fejében minden nesz, de kevésen múlt, hogy meg nem örült attól, hogy ezt senkivel sem tudja megosztani. Nem testi vágyak kínozták, bár elismerte utólag, hogy betegesen vágyott egy idegen érintésre, csak azért, hogy meggyőződjön róla: megvan a teste, tehát ő is létezik.

Sztása felpattant, és örülten rohanni kezdett az omladékos part szélén. Lába alatt virágcserepnyi földdarabok hulltak le a sziklákra, szétzúzódtak és semmivé lettek a habzó óceánban. Brodu üvölni kezdett, és eldobta a botot, futni kezdett Sztása felé, a rémülettől kaotikusan, meggondolatlanul, cél nélkül. Néhányszor elesett, az arcát össze-vissza zúzták a kövek és a tövisek.

Sztása megszédült a mélységtől, amit nem látott, de a fülében dübörgött és hörgött a köveknek ütköző víz.

– Mint egy malom, pont olyan, mint egy örülten őrülő malom – mondogatta magában, de nem tudott megállni.

Brodu utolsó erejével elkapta a bokáját, Sztása erősen hozzácsapódott a földhöz, a szeme és a szája megtelt porral. A hajcsár erősen szorította, és artikulálatlanul üvöltött. Sztása kicsit megmozgatta a lábát, Brodu izzadt tenyere pedig feljebb csúszott, majdnem a térdéig. A kezével megkereste a hajcsár üstökét, és a sűrű haját megragadva maga felé kezdte húzni. Brodu úgy kúszott, mint egy kutya. Mire egy vonalba ért a fejük, már csak zihált és sáros lé ömlött végig az arcán, a nyakán. Sztása végighúzta az ujját a bőrön, kis árkot vájva a hajcsár könnyeinek, mert bármennyire férfiatlan is, a hajcsár bőgött. Nem először együttélésük ideje alatt. És valószínűleg nem utoljára.

– Megöllek, te – nyögte Sztása fülébe és erősen megszorította a csuklóját.

– Éppen ezt akartam én is – súgta Sztása és bevaccolta a fejét a hajcsár izzadt és koszos vállgödrébe. Éppen ezt akartam én is – ismételte meg a szája alatt lüktető ereknek, és mélységes álomba zuhant.

A kutyák hazáig kergették egymást, úgy játszottak, mint a gyerekek, egymás farka után kapva és viccesen vicsorgatva.

Hátrébb egy ember jött, rogyadozó léptekkel. Vállán egy lelógó kezű nőt cipelt. Ha valaki látta volna őket, azt gondolja, hogy halottat visz. Pedig Sztása csak abba az ájult álomba zuhant, ami valahogy mindig megmentette a teljes összeomlástól, az öngyilkosságtól, a boldogtalanságtól, és átmenetileg meggyógyította a sóvárgást is.

Az ég közben komorrá vált, a hold elé pedig súlyos felhők úsztak. Igazi tengeri vihar ígérkezett, ennek hírnökeként néhány kósa villámlás kékllett fel távolabb. Mire a házhoz értek, már ömlött is a hideg őszi eső.

– Eltarthat egy hétig is – gondolta Brodu reménykedve, és halotta, ahogy a háta mögött a kétszeresére növvő hullámok kegyetlenül zabálni kezdik a földet.

– Csak egyétek. Egyétek meg az egészet – sziszegte a hajcsár, és óvatosan letette Sztását az ágyra. Aztán az egész testet lemosta egy szivaccsal, és mellé feküdt. Fülét a lány alvó szájára tapasztotta, és hallgatta, ahogyan a lélek bent csendesen emészt valamit, zenévé alakítja, és alig hallható szuszogás formájában kipréseli, egyenesen az ő hallójárataiba.

Az ágy alatt idegesen rezegni kezdett egy telefon. Üzenet érkezett Szaídtól. Mostanában nem tud a szigetre jönni, osszák be, amijük van, Brodu pedig üzenetekben jelentse, hogy mi az ábra.

A hajcsár hálaimát mormolt a tenger és az ég vihart adó isteneinek, és a fülét még közelebb tolta a lány szájához. Ujjával megke- resett egy verdeső eret a csuklóján, és elaludt.

2.

Barcelona song

A szigeteken szinte észrevétlenül telt el a tél, a földgolyó lassan körbefordult, és újra nyár lett. Brodu és Sztása még jobban elszigetelődött a világtól. Szaíd régebben még hozott újságokat, és Brodu telefonján is be lehetett fogni egy-két rádióadót. Egy ideje azonban csak zavart sisterség hallatszott az összes elérhető frekvencián. A Hajcsár sejtette, hogy Szaíd Platformján, vagy valahol máshol a közelben működik valami szerkezet, ami zavarja a rádióhullámokat, és a szatellites közvetítéseknek is bekavar. Sztása már éppen annak kezdett örövendeni, hogy megszabadult az internetfüggőségtől, ami az első évben szinte az örületbe kergette. Az újságok jelentették a legjobb gyógyszert. Ezek nélkül gyakran támadt az a kényszerképzelet, hogy már nem is léteznek, vagy ha mégis, fogva tartójuk egy perverz örült, aki minden bizonnyal kamerákkal figyeli minden léptüket, és ez okoz neki kielégülést. Nem is tévedett ebben olyan nagyot, habár a Nagyfőnök távol állt a perverz örülttől, és azokat sem valami ferde hajlamok készítették arra, hogy fogva tartsanak valahol az óceán közepén egy nőt, akik őt támogatták.

A világ odakint, azaz a szigeteken túl, újra összeomlani készült, de ezúttal az újrakezdés lehetőségének leghalványabb reménye nélkül. A Nagyfőnök és a Jó Emberek Szervezete egyöntetűen amellettt döntött, hogy ameddig lehet, titokban tartják a Szigetek létezését, és még odamenekítenek néhány embert, akik megítélésük szerint képesek lesznek az Új Élet feltételeinek megteremtésére. Új élet alatt természetesen nem egy teljesen más, ismeretlen létformát értettek, de a Szervezet nem szerette a bonyolult megfogalmazásokat, egyáltalán, mindenben az egyszerűsége vagy egyszerűsítésre törekedett. Ha mondjuk egy író bepillantást nyerhetett volna a terveikbe, minden bizonnyal nem új életnek, hanem új reneszánsznak nevezte volna ezt az átfogó projektet, amelynek

– Ajándék – súgta halkán, és mosolygott.
Madár az ösvény felé nézett, ahol tarkójára tolt kalappal egy ember közeledett. Mellette, furcsa csuklózó mozdulatokkal, egy fekete gólya lépegetett.

Tartalomjegyzék

1. Soul connection	5
2. Barcelona song	33
3. Szédület	67
4. Güvercin Birligi (Galambász unió)	77
5. Csodálatos Mandarin	91
6. Az Elnök és a Buborék	105
7. Rókák, madarak, emberek	113
8. A Szigetek	119
9. Bomba	129
10. Színes kövekben a világ...	139
11. Apa	149
12. Bodzatinta	161
13. Ezópusz	169
14. Anya	179
15. Ptica	201
16. Aerosoul	213
17. Kisherceg	223
18. Corazon de papel	241
19. Exit	257
20. Örökélet – Evergreen Orchestra	269

A kiadásért felel a Bookart Kiadó igazgatója
Megjelent 17½ ív terjedelemben Arno betűtípussal szedve
80 g-os ofszet papíron
Korrektor Mihály Emőke
Tördelő Hajdú Krisztina
Műszaki vezető Császár Csilla
Készült a csíkszeredai Alutus Rt. nyomdájában
Felelős vezető Hajdú Áron igazgató